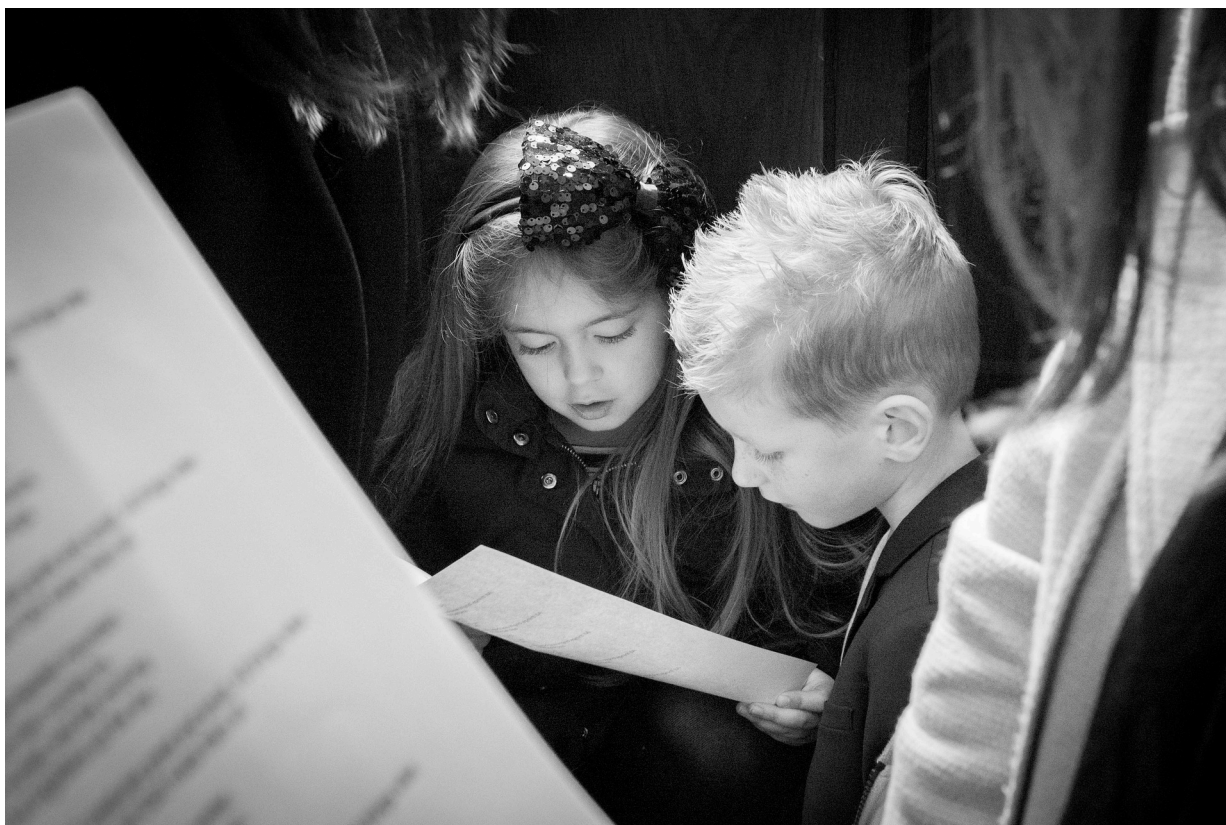

”VI TAR EN PSALM SOM ALLA KAN!”

Vilka är de vanligaste dop- och begravningspsalmerna,
och hur kända och omtyckta är dom i olika åldersgrupper?

Abstract:

Titel: ”Vi tar en psalm som ”alla” kan!” Vilka är de vanligaste dop- och begravningspsalmerna, och hur kända och omtyckta är dom i olika åldersgrupper?

Bakgrund: Psalmsången har traditionellt sätt fyllt en viktig funktion vid de kyrkliga handlingarna, som en del av den kristna förkunnelsen och som en gemenskapsfrämjande faktor när församlingen deltar i psalmsången. Psalmen intar en särställning i förhållande till andra sånger och det finns inskrivet i riktlinjerna för dop- och begravningsgudstjänster att dessa skall innehålla minst två psalmer. I *2017 års Kyrkohandbok för Svenska kyrkan* står ”Delaktighet eftersträvas i alla gudstjänster – att var och en utifrån sina förutsättningar kan vara delaktig i gudstjänstlivet. I gudstjänsten eftersträvas särskilt barn och ungas delaktighet.” Min trettioåriga erfarenhet som kyrkomusiker säger att psalmsång vid dop- och begravningsgudstjänster, istället för att vara en gemensam handling över generationsgränserna, ofta blir en duett mellan präst och musiker, där gudstjänstbesökarna i allt högre grad nu än förut, inte deltar i sången.

Syfte och frågeställning: Syftet med uppsatsen är att ta reda på vilka dop- och begravningspsalmer som används mest vid dessa kyrkliga handlingar, hur kända och omtyckta de är i olika åldersgrupper och vilka av dessa psalmer ”alla” kan, samt att presentera en modell för en bredare statistisk undersökning. Frågeställningar:

- Vilka dop- och begravningspsalmer används mest vid dessa kyrkliga handlingar?
- Hur går valet av psalm vid dop och begravning till?
- Vilka psalmer ger bra psalmsång?
- Hur väl känner barn, ungdom, vuxna och äldre till dessa psalmer?
- Hur lätt- eller svårsjungna är de?
- Hur omtyckta är de?

Metod: Min undersökning bygger på två enkäter. I den första enkäten har präster svarat på frågor om vilka dop- och begravningspsalmer som används mest, hur valet av psalm går till och när det blir bäst psalmsång. De, enligt enkätundersökningen, tio mest använda psalmerna, ligger till grund för den andra enkäten. I den har kyrkomusiker låtit körsångare, ungdomsledare och konfirmander i olika åldrar, först få höra och sedan sjunga första versen på psalmerna, för att sedan ange hur väl de känner till psalmen, om den är lätt eller svårsjungna samt vad de tycker om den.

Resultat: Dopföräldrar och anhöriga till den avlidne väljer psalmerna tillsammans med prästen, och man strävar efter att välja åtminstone en psalm som alla kan. Vid dop är de mest använda psalmerna *Tryggare kan ingen vara* och *Du vet väl om att du är värdefull*, vid begravning *Härlig är jorden*, *Blott en dag* och *Bred dina vida vingar*. Att dessa är de mest använda psalmerna betyder dock inte att alla kan dem eller tycker om dem. Bland 9-30 åringarna ligger *Du vet väl om att du är värdefull* i topp, men ju äldre man blir, desto sämre kan man eller tycker om den. När det gäller *Härlig är jorden* och *Bred dina vida vingar*, är förhållandet det omvända. Dessa psalmer är välkända och omtyckta från 40 år och uppåt, men de är i stort sätt okända i de yngre åldrarna. Alla utom svarsgruppen 9-13 år, kan och tycker om *Tryggare kan ingen vara* och *Blott en dag*, och det blir bra psalmsång då man sjunger dessa. Vid dop förekommer relativt ofta *Sov du Lilla* och *Lilla liv ur Psalmer i 2000-talet*, men ger inte bra psalmsång. Av enkätens psalmer, blir det bäst psalmsång när man sjunger *Tryggare kan ingen vara* och *Blott en dag*. De psalmer som ger allra bäst psalmsång är *Den blomstertid nu kommer*, *En vänlig grönska*, *Nu tändas tusen juleljus* och andra sommar- jul och adventspsalmer, men de ingår inte i enkäten, då de inte har dop- eller begravningstema.

Innehållsförteckning

Inledning	4
Psalmsång i den evangelisk-lutherska kyrkan.....	4
Psalmer och barn.....	5
Psalmer och ungdomar.....	5
De kyrkliga handlingarna kopplat till kyrkotillhörighet.....	6
Tidigare forskning.....	7
Syfte och frågeställning.....	7
Metod.....	8
Primärmaterial.....	8
Sekundärmaterial.....	8
Urval.....	8
Resultat enkät till prästerna.....	10
Resultat enkät till prästerna om psalmer i samband med dop.....	10
Resultat enkät till prästerna om psalmer i samband med begravning.....	12
Resultat och redovisning av enkät som kyrkomusiker genomfört.....	15
Åldersgrupp 9-13 år.....	16
Åldersgrupp 14-17 år.....	17
Åldersgrupp 18-39 år.....	18
Åldersgrupp 40-59 år.....	19
Åldersgrupp 60-83 år.....	20
Resultat.....	21
Framtida forskning.....	22
Resultatdiskussion.....	23
Referenslista.....	25
Bilaga 1: Förfrågan till präster om att delta i enkätundersökningen	
Bilaga 2: Förfrågan till kyrkomusiker om att delta i enkätundersökningen	
Bilaga 3: Enkät till präster	
Bilaga 4: Enkät till kyrkomusiker	
Bilaga 5: Enkät till barn, ungdomar, vuxna och äldre del 1	
Bilaga 5: Enkät till barn, ungdomar, vuxna och äldre del 2	

Inledning

I mitt arbete som kyrkomusiker funderar jag mycket över psalmens funktion vid De kyrkliga handlingarna dop, konfirmation, vigsel och begravning. Till dessa gudstjänster kommer människor i alla åldrar, med olika stark eller svag koppling till kyrkan, för att delta i en släktings eller väns livshögtid. Formen för dessa gudstjänster är bestämd av kyrkomötet, och skall innehålla minst två psalmer (*2017 års Kyrkohandbok för Svenska kyrkan, s 16*)¹, där alla närvarande förväntas delta. I en tid då skoldagen inleddes med psalmsång och alla lät konfirmera sig, då kyrkan var den givna platsen för livets övergångsriter, är det högst troligt att tänka sig att psalmsången fungerade som en gemenskapsfrämjande kraft som förstärkte känslan av delaktighet. Men fungerar psalmsången på samma sätt idag? Är psalmsång i samband med De kyrkliga handlingarna något som förenar, eller har det blivit ett moment som skapar distans? Allt oftare upplever jag från min plats på orgelpallen att psalmsången vid dop eller begravning blir en duett mellan präst och kyrkomusiker, medan församlingen sitter tysta i bänkarna. Detta är något som helt går emot kyrkans egen önskan om allas delaktighet, vilken finns formulerad på första sidan i kyrkans handbok: ”Delaktighet eftersträvas i alla gudstjänster – att var och en utifrån sina förutsättningar kan vara delaktig i gudstjänstlivet. I gudstjänsten eftersträvas särskilt barn och ungas delaktighet.”

Gemensam sång är till sin natur gemenskapsfrämjande. Man känner det under nationalsången vid VM och olympiska spel, allsången på Skansen, fotbollssupportrarnas hyllningskör, skolavslutningens *Den blomstertid nu kommer* eller på arenakonserten när publiken, ett böljande hav av uppsträckta händer och mobiltelefoner, sjunger med i artistens sånger. Känslan av tillhörighet förstärks när vi sjunger tillsammans, och vi upplever att vi hör ihop med dom som sjunger samma sånger som oss själv.

Så hur kommer det på sikt kommer att påverka upplevelsen av tillhörighet med Svenska kyrkan, då allt färre sjunger med i de psalmer som sjungs där? Kan det rent av få lika allvarliga följder för kyrkan som det får för naturen, om bin och humlor slutar surra?

Syftet med min undersökning är att synliggöra hur kopplingarna ser ut mellan våra mest använda dop- och begravningspsalmer, hur bra eller dålig psalmsång det blir när dessa sjungs och hur väl människor i olika åldrar kan dessa psalmer. Jag vill ta reda på hur valet av psalm i samband med dop och begravning går till, varför man väljer en viss psalm och om det fortfarande psalmer som ”alla” kan.

Psalmsång i den evangelisk-lutherska kyrkan

Trots att jag är kyrkomusiker och uppvuxen i svenska kyrkan, var det först år 2014 som jag förstod psalmens betydelse för evangelisk-lutherska kyrkor världen över, att psalmsång är något karakteristiskt för just vår gren av kristenheten. Under tre år ingick jag i Lutherska världsförbundets internationella gudstjänstplaneringsgrupp, med uppgift att planera alla gudstjänster som skulle komma att firas under Lutherska Världsförbundets (LWF) generalförsamling i Namibia 2017, 500 år efter reformationen. I uppdraget låg, bland mycket annat, uppgiften att hitta psalmer som man sjunger i LWF's alla 140 medlemskyrkor, men vi skulle också hitta psalmer från olika världsdelar, att sjungas på psalmens originalspråk. Den 14 maj 2017 firades den stora reformationsgudstjänsten på en idrottsarena i ett av de fattigaste områdena i Windhoeks utkant. Flera timmar innan gudstjänsten började, samlades lokalbefolkning, delegater och ditresta människor från närliggande länder på gräsplanen och idrottsarenans läktare för att sjunga och dansa i väntan på att gudstjänsten skulle starta. Förväntan låg i luften, och när klockan blivit elva och processionen av celebrerande präster passerat, inleddes äntligen festgudstjänsten med Lutherpsalmen framför andra, ”Vår Gud är oss en väldig borg”, sjungen av 200 körsångare, brassband och tusentals gudstjänstdeltagare, som den enda möjliga starten på denna gudstjänst.

---

¹*Kyrkohandbok för Svenska kyrkan* är tillsammans med *Bibeln*, *Den svenska psalmboken*, *Den svenska evangelieboken* och *En liten bönbok* Svenska kyrkans gudstjänstböcker och uttrycker kyrkans tro, bekännelse och lära.

Psalmsångens rötter leder ända ner till 1500-talet och reformationen, då prästen, munken och teologen Martin Luther (1483-1586) i sin strävan efter att göra Guds ord tillgänglig för vanligt folk, översatte bibeln från latin till tyska och skrev psalmer, för att på så sätt förmedla biblisk kunskap. Psalmerna skulle vara på tyska, ha enkla melodier och upplevas lätta att sjunga med i, som kontrast till den Katolska kyrkans avancerade körmusik på latin. (Nisser, 1987)

Reformationen spred sig snabbt norrut och under Vasatiden (år 1527 – 1600) övergick Sverige från Katolicismen till att bli en Luthers kyrkan, anammande Martin Luthers teologi t.ex om ”det allmänna prästadömet” och att vi blir frälsta av nåd och inte genom gärningar. Den svenska evangelisk-lutherska kyrkan tog också efter intryck av psalmsången, och år 1695 fick vi vår första svenska psalmbok. Den var Svenska kyrkans officiella psalmbok i över hundra år, ända fram till år 1819, då vi fick den så kallade ”Wallinska psalmboken”². Nästa psalmbok kom år 1937 och bara femtio år senare kom den psalmbok vi har idag, 1986 års Svenska psalmbok.

Vid alla revideringar och nyöversättningar av psalmboken har diskussionerna gått höga. Vilka psalmer skall vara kvar, och vilka skall tas bort? Vilka nya psalmer skall tas in och varför skall man ändra ett, i och för sig ålderdomligt, men ännu fungerande språk? Behöver vi överhuvud taget någon ny psalmbok? År 1958 gav den gotländska författaren, journalisten och prästen Rune Pär Olofsson sin syn på denna fråga om tradition och förnyelse i boken ”Ny psalmbok”: ”Psalmboken är inte en poetisk-historisk läsebok, utan avsedd att leva och tjäna i nuet.” (Olofsson, 1958, s.23)

Det är ofta en chock för ny-vigda präster att svenska folket inte har teol.kand.-bildning eller åtminstone studentexamen. Pedagogerna vet, att genomsnittsintelligensten inte är så svindlande och att krångliga ord och krångligt uttryckssätt kan vålla svåra bekymmer. (Olofsson, 1958, s.12)

Hela boken innehåller liknande citat som i mina ögon på ett humoristiskt sätt, förklarar vikten av förnyelse, utan att för den skull kapa trådarna till traditionen.

Sedan år 2017 har vi en ny Kyrkohandbok, där mycket av det gamla finns kvar, men där det finns en hel del nyskrivet, för att passa dagens sätt att uttrycka tro och liv på, så frågan är om 1986 års Svenska psalmbok kommer att hinna bli femtio år innan det är dags för nästa. Ju snabbare språket förändras, desto fortare åldras psalmboken, och med dagens teknik och aktivitet i sociala medier står språket och musiken inför helt nya dimensioner av förändring än tidigare.

Psalmer och barn

Sång och musik utgör en stor del av Svenska kyrkans verksamhet bland barn, år 2018 sjöng 25 000 barn i barnkör och 4 000 i ungdomskör. Detta är barn och ungdomar som kommer i kontakt med kyrkans språk och musik vid övningar, konserter och när de medverkar i gudstjänsten, och många körer har andakt som en del av sina övningar, där det inte är ovanligt att det förekommer psalmsång (Evertsson 2015, sid 96, 97). Det är däremot inte säkert att de kommer i kontakt med de psalmer som används vid dop- och begravningsgudstjänster, eftersom dessa sällan används i den vanliga gudstjänsten.

Sedan åttiotalet är det fastställt enligt skolverket att skolan vara icke-konfessionell, men trots det finns psalmsången kvar inom ämnena musik och religion i de lägre åldrarna. I åk 1 skall man lära sig några av de vanligaste psalmerna, men vilka dessa är står inte omnämnt. I åk 4-6 ingår det i kursplanen för religion att man skall lära sig om Kristna högtider och traditioner med kopplingar till kyrkoåret, till exempel sånger och psalmer. Detta gör att barnen, tack vare skolan, fortfarande kan psalmerna *Nu tändas juleljus*, *Stilla natt* och *Den blomstertid nu kommer*.

Psalmer och ungdomar

Trots att många ungdomar lever sina liv utan att komma i kontakt med kyrkan, väljer ändå omkring 30.000 tonåringar att konfirmeras i Svenska kyrkan varje år. Dessa konfirmander får en egen bibel och psalmbok till hjälp att tyda livet, bevara livsmodet och finna ord och uttryck för både sorgen och glädjen, kärleken och rättvisan. (Svenska kyrkans riktlinjer för konfirmandarbete år 2007, sid 7)

² https://sv.wikipedia.org/wiki/Den_svenska_psalmboken

Men trots att konfirmanderna kommer i kontakt med psalmboken under sin konfirmationstid, är det inte säkert att de lär sig de psalmer som de under livet troligen kommer att komma i kontakt med i samband med De kyrkliga handlingarna. Jag har under mina trettio år som kyrkomusiker spelat på många konfirmationsgudstjänster, och noterar att de klassiska psalmerna allt oftare får ge plats åt psalmbokstilläggets ”700-psalmer”.³

För att hålla psalmsången vid liv, görs det kontinuerligt satsningar runt om i landet, särskilt inriktade mot ungdomar. Göteborgsstifts psalmprojekt ”Konfirmandernas psalmskatt” (2012),⁴ Västerås stifts satsning på ”Psalmlkaraoke” (2012)⁵ och nu senast, det rykande färska arbetet för att intressera ungdomar för psalmbokens musikaliska och textliga skatter med hjälp av projektet ”Psalmbanken” (2019)⁶ som Simrishamns pastorat finansierar tillsammans med Sensus. Idén med Psalmbanken kommer från kyrkomusikern Nadja Eriksson, som leder arbetet. Den går ut på att hitta ungdomar med fina röster och låt dem välja ut psalmer som de gillar och som betyder något för dem, musikaliskt och textmässigt. Psalmerna arrangeras och spelas sedan in i en professionell studio. Resultatet hamnar sedan på Psalmbankens hemsida, för alla att lyssna på och sjunga med i.

De kyrkliga handlingarna kopplat till kyrkotillhörighet

I alla samhällen förekommer det riter som markerar en persons övergång från ett stadium till ett annat. Riter för att välkomna nyfödda barn, markera övergången från barn till vuxen, instiftande av äktenskap och riter för att ta farväl av de avlidna. Riten behöver inte äga rum i en religiös kontext, och ser olika ut runt om i världen, beroende på samhällsstruktur och religion. Sverige benämns ofta vara ett av världens mest sekulariserade länder, och trots det väljer ända många människor kyrkan som plats för sina övergångsriter, det vi kallar De kyrkliga handlingarna, troligen pga vår historia. Sedan år 1593 ända fram till år 2000, då kyrkan skiljdes från staten, har den luthersk-evangeliska kyrkan varit statsreligion i Sverige, och det var inte länge sedan som man blev medlem i svenska kyrkan genom födelsen.

Sedan år 2000, då kyrkan skildes från staten, sjunker antalet medlemmar i Svenska kyrkan för varje år, och med sjunkande antal kyrkotillhöriga, sjunker också andelen dop och begravningar inom svenska kyrkan. 1972, då svenska kyrkan fortfarande var statlig och man blev medlem i och med födelsen, något som ändrades år 1996 då dopet blev medlemsgrundande, var 95,2 % kyrkotillhöriga. Nästan lika många begravdes enligt svenska kyrkans ordning, och 80,8 % av alla födda döptes. Nu har dessa siffror närapå halverats. 2018 var 57,7 % är medlemmar i svenska kyrkan och 40,2 % av alla födda döptes.

År	% av befolkningen som var medlemmar i sv.kyrkan	Döpta i % av alla födda	Konfirmerade i % av alla 15 åringar	Begravningar enl. sv.kyrkans ordning i % av alla avlidna
1972	95,2	80,8	76,3	95,1
2000	82,9	72,8	43,1	87,7
2018	57,7	40,2	23,3	70,9

Fakta: Svenska kyrkans analysenhet

År 2018 förrättades 46 605 dop och 65 387 personer begravdes enligt svenska kyrkans ordning, och vid alla dessa kyrkliga handlingar sjöng man minst två psalmer. Det blir mycket psalmsång, trots att sjunkande siffrorna i statistiken.

³ Psalmer, ofta med en vers, som finns i psalmbokstillägget med psalmnummer som börjar med 701. Tillägget är utarbetat under ledning av Verbum förlag, har bearbetats av Svenska kyrkans musikråd samt antagits av EFS.styrelse.

⁴ <https://weblisher.textalk.se/korsvag/1201/?page=62&mode=100&noConflict=1>

⁵ https://issuu.com/akepaulsson/docs/magasinet_nr2_2012/32

⁶ <https://www.svenskakyrkan.se/simrishamn/psalmbanken>

Tidigare forskning

Det finns en del uppsatser, avhandlingar och rapporter kring psalmsångens betydelse.

I studien *Gå vi till paradiset med sång: Psalmers funktion i begravningsgudstjänster* (Arcus förlag 2002) analyserar prästen och kyrkomusikern Anna J Evertsson psalmens funktion i begravningsgudstjänsten.

I och med att kyrkomötet år 2017 antog förslaget till ny kyrkohandbok, som sedan pingstdagen 2018 är i bruk i Sveriges församlingar, aktualiseras en revidering av 1986 års psalmbok. Här blir författaren, journalisten och prästen Rune Pär Olofssons tankar om tradition eller förnyelse i boken *Ny psalmbok?* (1958, nytryck Saga Egmont förlag 2018) återigen aktuella.

Genom professor Göran Gustafssons forskningsprojekt *Begravnings seder – studier av sociala skillnader efter döden* (Studiens grundmaterial finns hos LUKA, Lunds kyrkohistoriska arkiv) framgår vilka psalmer som år 1997 användes vid 2222 begravningsgudstjänster i Svenska kyrkan. De vanligaste var *Härlig är jorden* som sjöngs vid drygt hälften av alla studerade begravingar, *Blott en dag* som sjöngs vid knappt hälften och *Bred dina vida vingar* som sjöngs vid ungefär en fjärdedel av begravingarna. Flera sommarpsalmer hörde också till de vanligaste begravningspsalmerna; detta kan bland annat förklaras med tidpunkten för enkätundersökningen. (Evertsson, 2015, sid 95)

Syfte och frågeställning

Musiken bär på en enande kraft. Det är den gemensamma sångens magi, något som körsångare, fotbollssupportrar och tillbedjare världen över väl känner till. I den tid då skoldagen inleddes med psalmsång och alla lät konfirmera sig, då kyrkan var den givna platsen för dop, giftermål och begraving, är det högst troligt att tänka sig att psalmsången fungerade precis så, som en gemenskapsfrämjande kraft som förstärkte känslan av delaktighet och gemenskap. Musik för människor närmare varandra, men samtidigt som den gör det, kan den gemensamma sången förstärka känslan av utanförskap, av att inte höra till, om man, i den stora, sjungande massan, är en av dom som inte kan sångerna.

När kyrkan bjuder in till dop och begraving, ingår att man skall sjunga minst två psalmer tillsammans. Förväntan på att alla skall vara delaktiga, finns inskriven i kyrkans handbok, men jag tror att det finns en förväntan även från de som kommer till kyrkan, att de skall känna sig delaktiga. Men min egen mångåriga reflektion från orgelpallen och samtal med präst och kyrkomusikerkollegor säger att verkligheten ofta inte svarar upp mot den förväntan, och det är detta som ligger till grund för det jag vill undersöka.

Finns det psalmer i samband med dop och begraving som ”alla”, både barn, ungdomar, vuxna och äldre kan sjunga med i? Fungerar psalmsången fortfarande som en enande faktor, eller skapar den distans och känslan av utanförskap? Frågan intresserar mig, eftersom den i förlängningen handlar om kyrkans förmåga eller oförmåga att förmedla gemenskap och tillhörighet med sina medlemmar. Mitt antagande, som jag vill undersöka, är att det är viktigt för människor vilka psalmer som sjungs vid den anhöriges dop eller begraving. Att de som planerar gudstjänsten; präst och anhöriga, önskar hitta välkända psalmer men att det inte finns så många dop eller begravningspsalmer som ”alla” - barn, ungdomar och vuxna och äldre – faktiskt kan. Att det finns en förväntan på att man, när man kommer till kyrkan i samband med kyrkliga handlingar, skall känna igen sig, musikaliskt och språkligt, men att det samtidigt finns en önskan om att dop- och begravningsgudstjänsten skall kännas personlig, och att det på grund av detta är svårt att hitta psalmer som ”alla” kan, oavsett ålder.

Syftet med uppsatsen är att ta reda på vilka dop- och begravningspsalmer som används mest vid dessa kyrkliga handlingar, hur kända och omtyckta de är i olika åldersgrupper och vilka av dessa psalmer "alla" kan, samt att presentera en modell för en bredare statistisk undersökning.

Mina frågeställningar handlar om vilka psalmer som används mest vid dop och begravning, hur valet av psalm vid dessa kyrkliga handlingar går till, vilka psalmer som ger bra psalmsång och hur väl barn, ungdom, vuxna och äldre kan dessa psalmer.

- Vilka psalmer används oftast vid dop och begravning?
- Hur går valet av psalm vid dessa kyrkliga handlingar till?
- Vilka psalmer ger bra psalmsång?
- Hur väl kan barn, ungdom och unga vuxna dessa psalmer?
- Hur lätta eller svåra är de att sjunga?
- Vilka av psalmerna tycker de om/tycker inte om?

Metod

Primärmaterial

Mitt primärmaterial bygger på insamling och tolkning av två enkätundersökningar. I den första undersökningen svarade präster skriftligt på frågor om vilka psalmer som de själva använder mest vid dop och begravning, hur urvalet gått till och när det är bäst psalmsång. Enkäten var uppdelad i två delar, där den första behandlade dopet och den andra begravning. Resultatet av denna enkätundersökning, fem begravnings- och fem doppsalmer, ligger till grund för den andra enkätundersökningen, som genomfördes av kyrkomusiker med konfirmander, körsångare och ungdomsledare i olika åldrar.

Sekundärmaterial

Jag har skapat mig en förståelse av ämnet genom att läsa *Gå vi till paradiset med sång* (Evertsson, 2002, Arcus förlag), *Ny psalmbok?* (Olofsson 1958, nytryck Saga Egmont förlag 2018) *Psalm, hymn och andlig visa – hymnologiska studier* – årsbok för svenskt gudstjänstliv 2015 (Artos och Norma förlag 2015) och genom att söka information på nätet.

Urval

Jag har strävat efter att få en spridning bland de svarande angående storlek på församlingen, stads och landsförsamling samt församling med högt och lågt antal medlemmar i förhållande till befolkningens mängd. Alla präster utom en arbetar i Stockholmsstift. Alla svarande kyrkomusiker arbetar i Stockholms stift, i någon av de församlingar som någon av de svarande prästerna arbetar i.

Församling tillhöriga	Medlemmar i svenska kyrkan	Total folkmängd i församlingen	%
Ösmo-Torö församling	4 453	7 481	60
Färingsö	5 711	9 200	62
Gustav Vasa	8 108	15 239	53
Hammarby	10 348	24 855	42
Högalid	16 663	31 890	52
Danderyd	20 948	33 157	63
Vantör	19 745	52 032	38
Sollentuna	36 290	72 428	50

Fakta: Svenska kyrkans analysenhet

Frågan om att delta i den första enkätundersökningen gick till fjorton präster, via mejl och messenger. Två av dessa svarade inte och tolv tackade ja till att delta i enkätundersökningen. En av de tillfrågade undrade om hans fru, som också är präst i svenska kyrkan, skulle kunna få fylla i enkäten, vilket jag tacksamt svarade ja till. Jag skickade enkätundersökningen via mejl. När tidsperioden för att fylla i enkäten gått ut hade jag fått in elva svar, och de är på dessa svar som den första enkätundersökningen vilar. Prästerna som deltagit i enkätundersökningen skickade in svaren via post eller skannade och mejlade svaren.

Efter sammanställning av prästernas enkätsvar, gjorde jag en enkät bestående av frågor om de tio mest använda dop-och begravningspsalmerna.

Prästernas enkätsvar bygger på frågor som är ställda i kontexten att det är ett barn som skall döpas, och att dopet planeras av barnets föräldrar, tillsammans med prästen. Skulle dopet gälla en vuxen, är det mycket möjligt, och att svaren skulle se annorlunda ut. Enkäten till prästerna bygger på dop- och begravningspsalmer, vilket gör att inga sommar- eller julpsalmer finns med i enkätfrågorna gällande vilka psalmer som är mest använda vid dop. Av samma anledning förekommer endast psalmer med doptema i den enkät som kyrkomusikerna genomförde.

Jag kontaktade via mejl och messenger åtta kyrkomusiker, verksamma i samma församling som de präster som jag frågat om de ville delta i enkätundersökningen.

En svarade att hon inte hade möjligt att delta. Sex personer tackade ja till att hjälpa till att genomföra enkätundersökningen med sin barnkör, flickkör, gosskör, ungdomsledare och konfirmander. En svarade att hon inte hade ungdomar, men att hon gärna ville genomföra enkätundersökningen med sin kyrkokör, vilket hon sedan gjorde.

En svarade att hon inte hade några konfirmander just nu, men att hennes kollega kunde genomföra undersökningen med den gruppen, vilket så skedde.

Förutom de jag frågade om hjälp, genomförde jag själv enkätundersökningen i en blandad barnkör. Totalt nio kyrkomusiker, inklusive mig själv, har genomfört enkätundersökningen med sammanlagt 99 personer:

16 personer 9 – 13 år

63 personer 14 – 17 år

6 personer 18 – 30 år

7 personer 40 – 58 år

7 personer 69 – 83 år

Denna enkät genomfördes i grupp och bestod av två klingande delar.

I enkätens första del, spelade och sjöng kyrkomusikern första versen på de tio psalmer som blev resultatet av präst-enkäten.

De svarande hade var sin enkät att fylla i, och markerade med kryss hur väl de kände till psalmen.

I enkätens andra del fick de svarande vända på papperet. Där stod texten till psalmerna de just hört.

Nu fick de svarande vara med och sjunga den första versen på varje psalm, tillsammans med kyrkomusikern. Efter varje genomsjungen psalm markerade de med ett kryss om det tyckte att psalmen var lätt eller svår att sjunga, och vad de tyckte om den,

När tidsperioden för att fylla i enkäten gått ut hade jag fått in sju svar, och de är på dessa plus enkätsvaren från min egen kör, som resultatet av den andra enkätundersökningen vilar.

Kyrkomusikerna skickade in svaren via post eller skannade och mejlade svaren.

Resultat enkät till prästerna

Resultat enkät till prästerna om psalmer i samband med dop

Psalmer bestäms vid dopsamtalen, i samråd mellan präst och dopföräldrar.

Både prästerna och dopföräldrarna tycker det viktigt att välja åtminstone en psalm som alla kan, men då de flesta inte kan så många psalmer, blir inte urvalet så stort. Vid dop är de mest förekommande psalmerna 248 *Tryggare kan ingen vara* psalm och psalm 791 *Du vet väl om att du är värdefull*. Vid dogudstjänster förekommer det ganska ofta att man sjunger nya doppsalmer, som psalm 928 *Sov du lilla* och psalm 901 *Lilla liv* ur Psalmer i 2000-talet, men det brukar inte bli bra psalmsång då man sjunger dessa. Förutom de doppsalmer som finns föreslagna i enkäten, anger prästerna att sommar- och julpsalmer förekommer ofta, och att de ger bra psalmsång.

Resultat enkät till prästerna om psalmer i samband med begravning

Psalmer bestäms i samråd mellan präst och anhöriga vid sorgesamtalen, eller i samband med de anhörigas samtal med begravningsbyrån.

Både prästerna och de anhöriga att det viktigt att välja åtminstone en psalm som alla kan. Psalm 297 *Härlig är jorden* är den i särklass mest sjungna, följd av psalm 249 *Blott en dag*. Det är mycket sällsynt att man sjunger en psalm ur Psalmer i 2000-talet.

Förutom de begravningspsalmer som finns föreslagna i enkäten, anger prästerna att sommar- och julpsalmer förekommer ofta, och att de ger bra psalmsång.

Redovisning av enkät

Del 1: Psalmer i samband med dop

Psalmlistan är alla psalmer ur den 1986 års Svenska psalmbok med tillägg, listad under rubriken Dopet, samt ett urval ur rubrikerna efterföljd – helgelse, barn och familj, kväll, förtröstan och trygghet, samt ur Psalmer i 2000 talet under rubriken Dop, samt psalmer med doptema som inte finns listad under denna kategori.

Fråga 1: När du förrättar dop; hur ofta finns denna psalm ur ”1986 års Svensk psalmbok med tillägg” med i dogudstjänsten?

Psalm:	ofta	ganska ofta	ibland	sällan	aldrig
248 Tryggare kan ingen vara	10	1	0	0	0
791 Värdefull	10	1	0	0	0
193 Gud som haver barnen kär	4	1	5	1	0
606 Det gungar så fint	1	2	7	1	0
381 Gud har en famn	0	1	4	3	3
383 Med vår glädje över livets under	0	1	4	1	5
384 Ett liv ur dina händer	0	1	0	2	8
386 Upp ur vilda, djupa vatten	0	0	4	6	1
723 När du ser en droppe glittra	0	0	2	0	9
378 Gud, hos dig är livets källa	0	0	1	3	7
380 Fader, du som livet tänder	0	0	1	3	7
382 Vi tackar dig, vår Skapare	0	0	1	3	7
787 Nära marken	0	0	0	5	6
379 Du som var den minstes vän	0	0	0	3	8
68 Jag tror på Gud som med sitt ord	0	0	0	1	10
724 Gud Fader har skapat mig	0	0	0	1	10
385 I Jesu Kristi namn vi ber	0	0	0	1	10
69 Glad jag städse vill bekänna	0	0	0	0	11

Annan psalm ur 1986 år Psalmbok som svarande har angivit förekommer vid dopgudstjänst:

		ofta	ganska ofta	ibland
201	En vänlig grönska	3	3	3
200	I denna ljuva sommartid	3	3	2
199	Den blomstertid nu kommer	3	1	3
21	Måne och sol	2	3	0
210	Jag lyfter ögat	2	0	1
289:1-2	Guds kärlek är som stranden	2	0	1
297	Härlig är jorden	1	0	2
116	Nu tändas tusen juleljus	0	2	0
608	Vi sätter oss i ringen	0	0	2

Psalmer som en av de som svarat på enkäten angivit förekommer vid dopgudstjänst:

745 Dansa med änglar, 114 Stilla natt, 197 Den blida vår är inne, 752 Över berg och dal, 103 Bered en väg för Herran, 11 O store Gud

Fråga 2: När du förrättar dop; hur ofta finns denna psalm ur ”Psalmer i 2000 talet ” med i dopgudstjänsten?

Psalmer:		ofta	ganska ofta	ibland	sällan	aldrig
901	Lilla liv	1	4	3	3	0
928	Sov du Lilla	0	3	5	2	1
899	Innan	1	1	0	3	6
897	Det sker ett under i världen	0	2	1	1	7
929	När du går från dopets källa	0	1	0	3	7
900	Barnet döps i nådens hav	0	0	2	2	7
898	Vid dopets källa	0	0	1	1	9
823	Till glädjen	0	0	0	1	10

Ingen angav annan psalm ur Psalmer i 2000 talet som förekommer vid dopgudstjänst.

Fråga 3: Hur går valet av psalmer i samband med dop till?

Markera med kryss det påstående/de påståenden som du tycker stämmer

För de flesta dopfamiljer är det viktigt vilka psalmer det blir	10
Under dopsamtalet tittar vi i psalmboken och väljer tillsammans	10
Dopfamiljen kommer med egna förslag	9
Jag föreslår psalmer som dopfamiljen väljer bland	7
Det är viktigt att välja psalmer som alla kan	7
Dopfamiljer vet i de flesta fall vad dom vill ha för psalm	5
Dopfamiljer vet i de flesta fall inte vad dom vill ha för psalm	5
Det är inte viktigt att välja psalmer som alla kan	2
För de flesta dopfamiljer är det inte så viktigt vilka psalmer det blir	1

Egna kommentarer.

- Ibland har de letat på Dopguiden.se eller svenska kyrkans dopsida. Oavsett det har de ofta tänkt på en psalm, men inte två.

- En del väljer psalmer som de haft på tidigare dop.

Fråga 4: Hur förhåller du dig till följande påståenden?

Markera med kryss det påstående/de påståenden som du tycker stämmer

För de flesta dopfamiljer är det viktigt vilka psalmer det blir	10
Det är viktigt att välja psalmer som alla kan	7
Dopfamiljer vet i de flesta fall vad dom vill ha för psalm	5
Dopfamiljer vet i de flesta fall inte vad dom vill ha för psalm	5
Det är inte viktigt att välja psalmer som alla kan	2
För de flesta dopfamiljer är det inte så viktigt vilka psalmer det blir	1

Egna kommentarer:

- Ofta kommer de med en psalm, t.ex 248.
- På dop är det vanligare att familjen hittat psalmer på nätet de vill sjunga, och är benägna att välja någon många inte känner igen, än på begravningar.
- Det är viktigt att välja i alla fall en psalm som alla kan.
- De flesta kan inga psalmer, därför är det av pragmatiska skäl svårt att hävda att det är viktigt att välja psalmer som alla kan.

Fråga 5: I dopgudstjänsten blir det ofta bra psalmsång när vi sjunger denna/dessa psalmer:

248	Tryggare kan ingen vara	8
200	I denna ljuva sommartid	8
201	En vänlig grönska	8
199	Den blomstertid nu kommer	7
791	Värdefull	6
21	Måne och sol	3
193	Gud som haver	3
	Julpsalmer	2
197	Den blida vår	1
103	Bered en väg	1
297	Härlig är jorden	1
289	Guds kärlek	1
608	Vi sätter oss i ringen	1

Egna kommentarer:

- När det är gudstjänstvana dopgäster blir det bra psalmsång, inte annars. Sommarpsalmer är bäst.

Del 2: Psalmer i samband med begravning

Psalmistan är ett urval av psalmer ur den 1986 år Svenska psalmbok med tillägg under rubriken Begravning (Se Framtiden och hoppet), kväll, skuld – förlåtelse, förtröstan – trygghet, pilgrimsvandringen, Livets gåva och gräns, samt ur Psalmer i 2000 talet under rubriken begravning.

Fråga 1: När du förrättar begravning; hur ofta finns denna psalm ur ”1986 års Svensk psalmbok med tillägg” med i begravningsgudstjänsten?

Psalm:	ofta	ganska ofta	ibland	sällan	aldrig
297 Härlig är jorden	10	1	0	0	0
249 Blott en dag	8	3	0	0	0
190 Bred dina vida vingar	4	3	3	1	0
256 Var inte rädd	1	4	6	0	0
231 Oändlig nåd	1	1	8	1	0
304 Lär mig du skog att vissna glad	3	1	4	3	0
248 Tryggare kan ingen vara	1	0	6	3	0
251 Var jag går i skogar berg och dalar	1	2	3	5	0
235 Som en härlig gudomskälla	0	1	5	5	0
285 Det finns djup i Herrens godhet	0	1	5	3	2
254 Löftena kunna ej svika	0	0	1	5	5
303 Det finns en väg till himmelen	0	0	1	4	6
252 Hela vägen går han med mig	0	0	0	3	8
309 Nu vilar ett hjärta	0	0	0	2	9
310 O Gud, du mig aldrig överger	0	0	1	0	10
305 Var är den vän	0	0	0	1	10
307 Från våra kära, från våra vänner	0	0	0	0	11
308 När jag lever har jag dig	0	0	0	0	11

Annan psalm ur 1986 år Psalmbok som förekommer vid begravningstjänst:

Psalm:	ofta	ganska ofta	ibland
200 I denna ljuva sommartid	1	5	0
201 En vänlig grönska	1	6	1
289 Guds kärlek är som stranden	1	1	0
199 Den blomstertid nu kommer	0	3	1
799 Mista en vän	0	1	3
198 Likt vårdagssol	0	2	0
11 O Store Gud	0	1	1
798 Som liljan på sin äng	0	0	2

Psalmer som en av de som svarat på enkäten angivit förekommer vid begravningstjänst:
34, 113, 114, 116, 788, 202, 210, 758, 172, 188, 189, 197, 103, 261, 271, 277, 169 b, 730, 755

Fråga 2: När du förrättar begravning; hur ofta finns denna psalm ur "Psalmer i 2000 talet" med i begravningstjänsten? *Markera med ett kryss vilket påstående som passar bäst in.*

Psalm:	ofta	ganska ofta	ibland	sällan	aldrig
830 Stad i ljus	0	1	0	4	6
817 Med hjärtats tillit	0	0	1	0	10
906 Alltför omöjligt att fånga	0	0	1	0	10
846 Väglöst är landet	0	0	0	0	11
904 Nu har ett hjärta blivit löst	0	0	0	0	11
905 Nu lämnar vi tillbaka	0	0	0	0	11

Ingen angav annan psalm ur Psalmer i 2000 talet som förekommer vid dopgudstjänst.

Fråga 3: Hur går valet av psalmer i samband med begravningstjänst till?
Markera med kryss det påstående/de påståenden som du tycker stämmer.

Under sorgesamtalet tittar vi i psalmboken och väljer tillsammans	11
De anhöriga vill ha samma psalmer som förekommit vid annan familjemedlems begravning	10
Jag föreslår psalmer som de anhöriga väljer bland	8
De anhöriga kommer med egna förslag	8
Den avlidne har skrivit egna psalmval i vita arkivet eller liknande	7

Egna kommentarer: - *Ofta har man valt psalmer på begravningsbyrån.*

Fråga 4: Hur förhåller du dig till följande påståenden?
Markera med kryss det påstående/de påståenden som du tycker stämmer.

För de flesta anhöriga är det viktigt vilka psalmer det blir	10
Anhöriga vet i de flesta fall vad dom vill ha för psalm	8
Det är viktigt att välja psalmer som alla kan	7
Anhöriga vet i de flesta fall inte vad dom vill ha för psalm	4
Det är inte viktigt att välja psalmer som alla kan	3
För de flesta anhöriga är det inte så viktigt vilka psalmer det blir	1

Egna kommentarer:

- *Ofta kommer önskemål att det skall vara psalmer många känner till.*
- *Anhöriga önskar ofta att psalmerna är välbekanta och lättsjungna.*

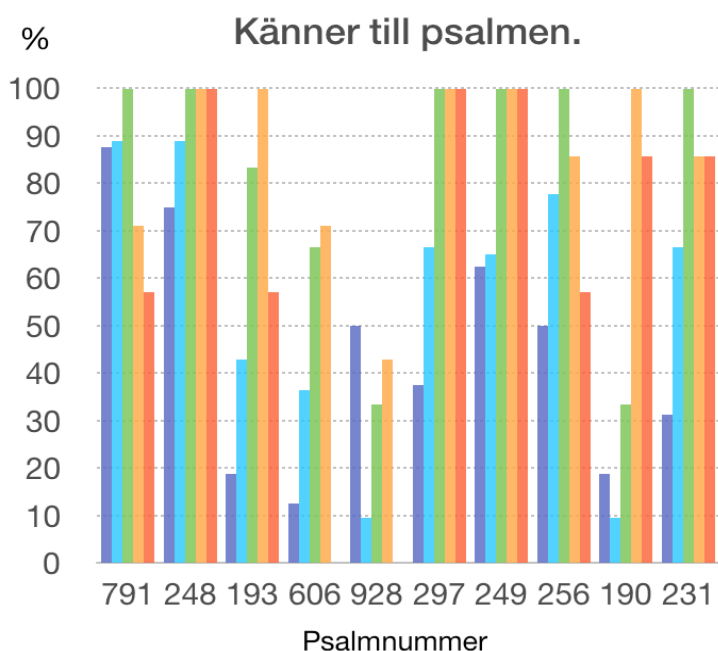
Fråga 5: I begravningstjänsten blir det ofta bra psalmsång när vi sjunger denna/dessa psalmer:

297	Härlig är jorden	10
249	Blott en dag	8
201	En vänlig grönska	8
200	I denna ljuva sommartid	7
199	Den blomstertid nu kommer	6
190	Bred dina vida vingar	6
304	Lär mig du skog	4
231	Oändlig nåd	3
248	Tryggare kan ingen vara	2
251	Var jag går i skogar	2
	<i>julpsalmer</i>	2

Psalmer som en av de som svarat på enkäten angivit att det blir bra psalmsång då man sjunger den: 235, 256, 285, 289, 310, 11, 172, 256, 798, 799

Resultat och redovisning av enkät som kyrkomusiker genomfört

Stapeldiagrammet visar hur väl varje åldersgrupp känner till psalmen

Lila: 9-13 år
Blå: 14-17 år
Grön: 18-39 år
Gul: 40-59 år
Röd: 60-83 år

Enkäten har genomförts på samma sätt i alla åldersgrupper:

Del 1: Kyrkomusikern spelar och sjunger första versen på psalmen. Därefter lämnas en kortare stund av tystnad, då de som svarar på enkäten får kryssa för hur många gånger de har hört psalmen. Detta upprepas tills alla tio psalmer blivit hörda.

Del 2: De som svarar på enkäten sjunger första versen på psalmen tillsammans med kyrkomusikern. Därefter lämnas en kortare stund av tystnad, då de som svarar på enkäten får kryssa för om de tycker att psalmen är lätt eller svår att sjunga, om de tycker om den eller inte, eller om de inte har någon åsikt. Detta upprepas tills alla tio psalmer blivit hörda.

Åldersgrupp 9-13 år. Körsångare, 13 flickor och 3 pojkar

Många av enkätens psalmer var okända för denna grupp, och den enda som i stort sätt alla hade hört var *Du vet väl om att du är värdefull*, medans *Det gungar så fint*, och *Bred dina vida vingar* upplevdes svårast att sjunga, och var minst omtyckt.

Del 1:

Psalm	Många gånger	Någon gång	Inte hört
791 Värdefull	10	4	2
248 Tryggare kan ingen vara	4	8	4
249 Blott en dag	4	6	6
297 Härlig är jorden	3	3	10
928 Sov du lilla	1	7	8
256 Var inte rädd	0	8	8
231 Oändlig nåd	0	5	11
606 Det gungar så fint	0	2	14
193 Gud som haver	0	3	13
190 Bred dina vida vingar	0	3	13

Del 2:

Psalm	lätt att sjunga	tycker om	svår att sjunga	tycker inte om	ingen åsikt
791 Värdefull	14	14	1	0	2
193 Gud som haver	13	7	1	2	6
248 Tryggare kan	12	8	2	5	3
249 Blott en dag	10	7	2	2	5
256 Var inte rädd	10	7	3	3	5
297 Härlig är jorden	9	5	2	3	7
928 Sov du lilla	9	6	5	3	6
231 Oändlig nåd	9	6	4	2	6
190 Bred dina vida	6	5	7	2	8
606 Det gungar	5	4	9	6	5

Bubbeldiagramet visar korrelationer mellan tre datapunkterna x-värde (psalm), y-värde (tycker om) och storlek (lätt att sjunga).

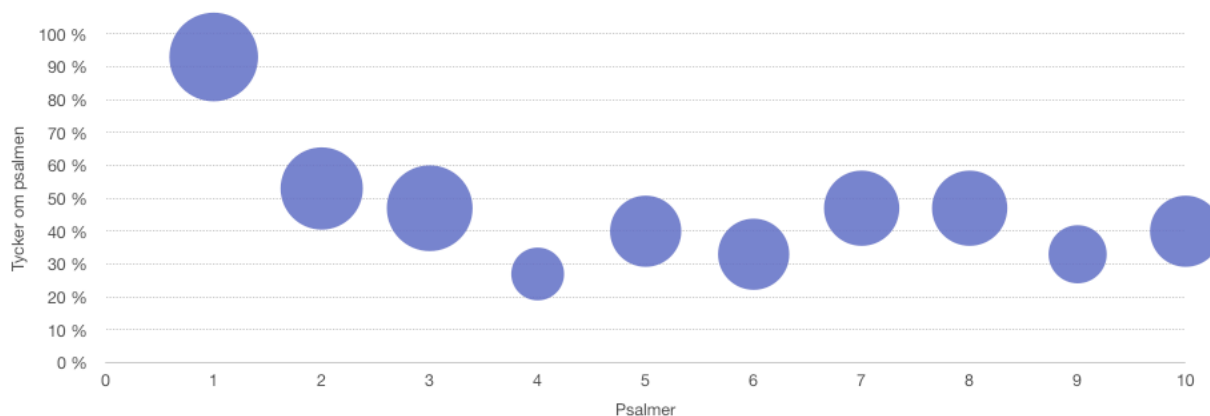
En psalm som upplevs lätt att sjunga har ett högt procenttal. Storleken på bubblan anger hur lätt den är att sjunga.

1 = Psalm 791   6 = Psalm 297
 2 = Psalm 248   7 = Psalm 249
 3 = Psalm 193   8 = Psalm 256
 4 = Psalm 606   9 = Psalm 190
 5 = Psalm 928   10 = Psalm 231

9-13 år

PSALM	TYCKER OM	LÄTT ATT SJUNGA
1	93 %	93 %
2	53 %	80 %
3	47 %	87 %
4	27 %	33 %
5	40 %	60 %
6	33 %	60 %
7	47 %	67 %
8	47 %	67 %
9	33 %	40 %
10	40 %	60 %

Bubbeldiagram 9-13

Åldersgrupp 14 – 17 år. Körsångare, konfirmander och ledare. 41 flickor, 20 pojkar, 2 annat
 Mer än hälften av enkätens psalmer var kända för denna åldersgrupp. Mest omtyckta och välkända var *Du vet väl om att du är värdefull*, *Tryggare kan ingen vara*, *Blott en dag*, *Oändlig nåd*, där en del svarade att de tyckte bättre om den på engelska, *Amazing grace*. Faktor som högst troligt påverkat resultatet, är att en av undersökningarna genomfördes med en stor konfirmandgrupp i direkt anslutning till en högmässa där psalmen *Var inte rädd* sjungits. Minst omtyckta, och svårast att sjunga, var *Det gungar så fint*, *Sov du lilla* och *Bred dina vida*.

Del 1:

Psalm	Många gånger	Någon gång	Inte hört
791 Värdefull	38	18	7
256 Var inte rädd	29	20	14
248 Tryggare kan ingen vara	27	29	7
231 Oändlig nåd	22	20	21
297 Härlig är jorden	20	22	21
249 Blott en dag	17	24	22
193 Gud som haver	6	21	36
606 Det gungar så fint	3	20	40
190 Bred dina vida	2	4	57
928 Sov du lilla	0	6	57

Del 2:

Psalm	lätt att sjunga	tycker om	svår att sjunga	tycker inte om	ingen åsikt
791 Värdefull	57	57	6	2	5
248 Tryggare kan	56	39	5	6	17
256 Var inte rädd	49	39	11	13	11
249 Blott en dag	45	41	14	9	12
231 Oändlig nåd	36	42	23	12	11
297 Härlig är jorden	37	30	23	14	18
193 Gud som haver	36	26	29	15	19
606 Det gungar	25	22	38	20	20
190 Bred dina vida	14	15	42	32	16
928 Sov du lilla	23	16	35	32	16

Bubbeldiagramet visar korrelationer mellan tre datapunkterna x-värde (psalm), y-värde (tycker om) och storlek (lätt att sjunga).

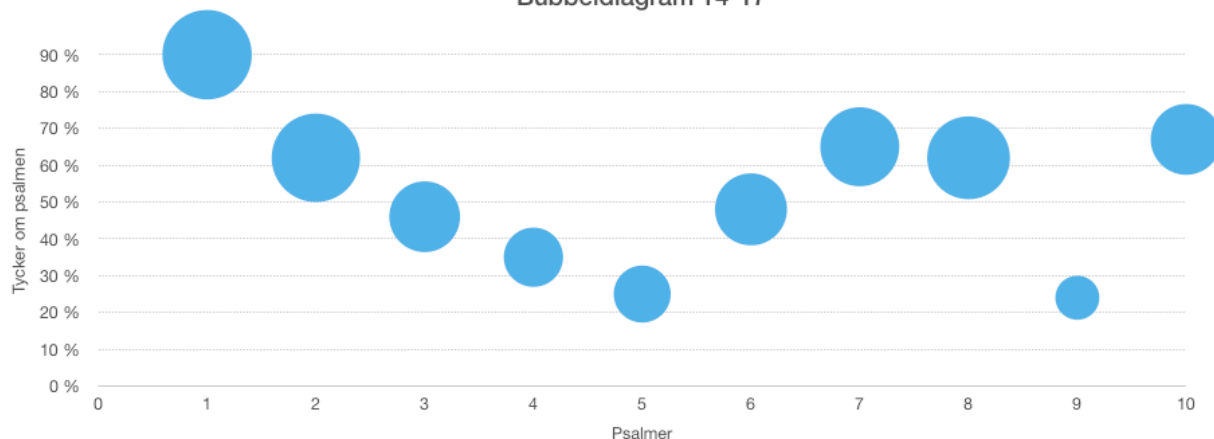
En psalm som upplevs lätt att sjunga har ett högt procenttal. Storleken på bubblan anger hur lätt den är att sjunga.

- 1 = Psalm 791   6 = Psalm 297
- 2 = Psalm 248   7 = Psalm 249
- 3 = Psalm 193   8 = Psalm 256
- 4 = Psalm 606   9 = Psalm 190
- 5 = Psalm 928   10 = Psalm 231

14-17 år

PSALM	TYCKER OM	LÄTT ATT SJUNGA
1	90 %	91 %
2	62 %	89 %
3	46 %	57 %
4	35 %	40 %
5	25 %	37 %
6	48 %	59 %
7	65 %	71 %
8	62 %	78 %
9	24 %	22 %
10	67 %	57 %

Bubbeldiagram 14-17

Åldersgrupp 18 – 39 år. Körsångare och konfirmandledare, 6 flickor

I denna åldersgrupp hade de flesta som svarat på enkäten hört mer än hälften av psalmerna många eller någon gång. Samma psalmer var välkända i denna grupp, som i åldrarna under, men här fanns nya favoriter. Högst hamnade *Härlig är jorden* och *Blott en dag*, tätt följda av *Oändlig nåd* och *Tryggare kan ingen vara*. *Sov du lilla* och *Bred dina vingar* stannar kvar i botten.

Del 1:

Psalm	Många gånger	Någon gång	Inte hört
791 Värdefull	6	0	0
248 Tryggare kan ingen vara	6	0	0
297 Härlig är jorden	6	0	0
231 Oändlig nåd	6	0	0
249 Blott en dag	5	1	0
256 Var inte rädd	5	1	0
193 Gud som haver	2	3	1
606 Det gungar så fint	2	2	2
190 Bred dina vida vingar	1	1	4
928 Sov du Lilla	0	2	4

Del 2:

Psalm	lätt att sjunga	tycker om	svår att sjunga	tycker inte om	ingen åsikt
297 Härlig är jorden	6	6	0	0	0
249 Blott en dag	6	6	0	0	0
231 Oändlig nåd	5	6	1	0	0
248 Tryggare kan	5	6	1	0	0
791 Värdefull	4	6	2	0	0
193 Gud som haver	4	4	2	0	2
606 Det gungar	4	4	2	0	2
256 Var inte rädd	2	3	4	1	0
190 Bred dina vida	1	2	5	2	2
928 Sov du lilla	1	2	5	2	2

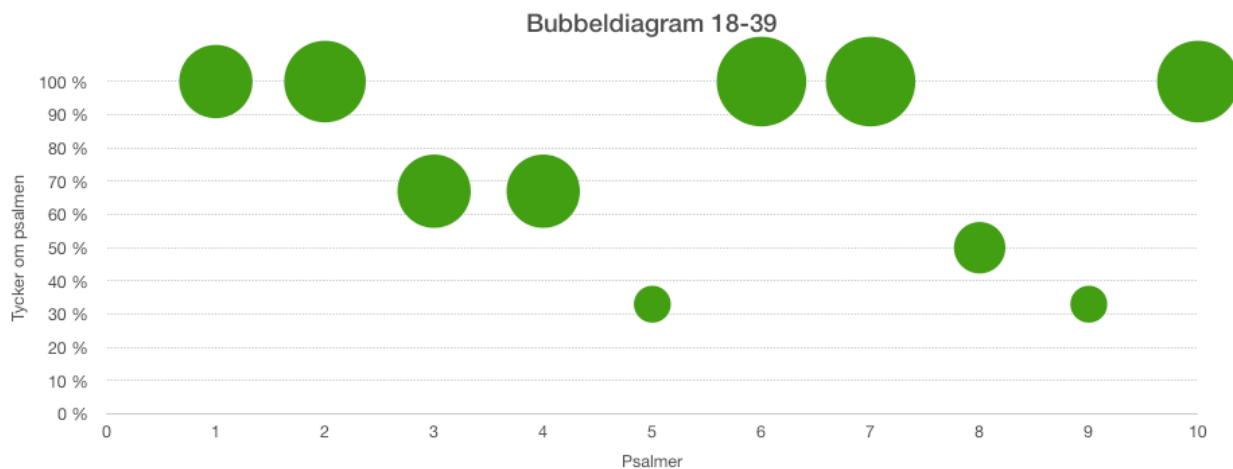
Bubbeldiagrammet visar korrelationer mellan tre datapunkterna x-värde (psalm), y-värde (tycker om) och storlek (lätt att sjunga).

En psalm som upplevs lätt att sjunga har ett högt procenttal. Storleken på bubblan anger hur lätt den är att sjunga.

1 = Psalm 791   6 = Psalm 297
 2 = Psalm 248   7 = Psalm 249
 3 = Psalm 193   8 = Psalm 256
 4 = Psalm 606   9 = Psalm 190
 5 = Psalm 928   10 = Psalm 231

18-39 år

PSALM	TYCKER OM	LÄTT ATT SJUNGA
1	100 %	67 %
2	100 %	83 %
3	67 %	67 %
4	67 %	67 %
5	33 %	17 %
6	100 %	100 %
7	100 %	100 %
8	50 %	33 %
9	33 %	17 %
10	100 %	83 %

Åldersgrupp 40 – 59 år. Körsångare; 5 kvinnor, 2 män

I denna åldersgrupp hade de flesta som svarat på enkäten hört mer än hälften av psalmerna många eller någon gång, men detta är den första åldersgrupp där psalmerna på de andra gruppernas första och sista plats, byter ställe. I denna åldersgrupp är Bred dina vida vingar välkänd och omtyckt, medan *Du vet väl om att du är värdefull* hamnar längst ner, tillsammans med den nyaste psalmen *Sov du lilla*.

Del 1:

Psalm	Många gånger	Någon gång	Inte hört
190 Bred dina vida vingar	7	0	0
248 Tryggare kan ingen vara	7	0	0
249 Blott en dag	7	0	0
297 Härlig är jorden	7	0	0
231 Oändlig nåd	6	1	0
193 Gud som haver	5	2	0
256 Var inte rädd	5	1	0
791 Värdefull	5	0	2
606 Det gungar så fint	3	2	2
928 Sov du Lilla	2	1	4

Del 2:

Psalm	lätt att sjunga	tycker om	svår att sjunga	tycker inte om	ingen åsikt
249 Blott en dag	7	7	0	0	0
190 Bred dina vida	7	6	0	0	1
297 Härlig är jorden	7	6	0	0	0
248 Tryggare kan	7	5	0	0	1
193 Gud som haver	6	5	1	0	0
256 Var inte rädd	5	7	2	0	1
231 Oändlig nåd	7	4	0	0	1
606 Det gungar	3	6	3	1	0
928 Sov du lilla	2	5	3	1	1
791 Värdefull	4	4	2	1	1

Bubbeldiagrammet visar korrelationer mellan tre datapunkterna x-värde (psalm), y-värde (tycker om) och storlek (lätt att sjunga).

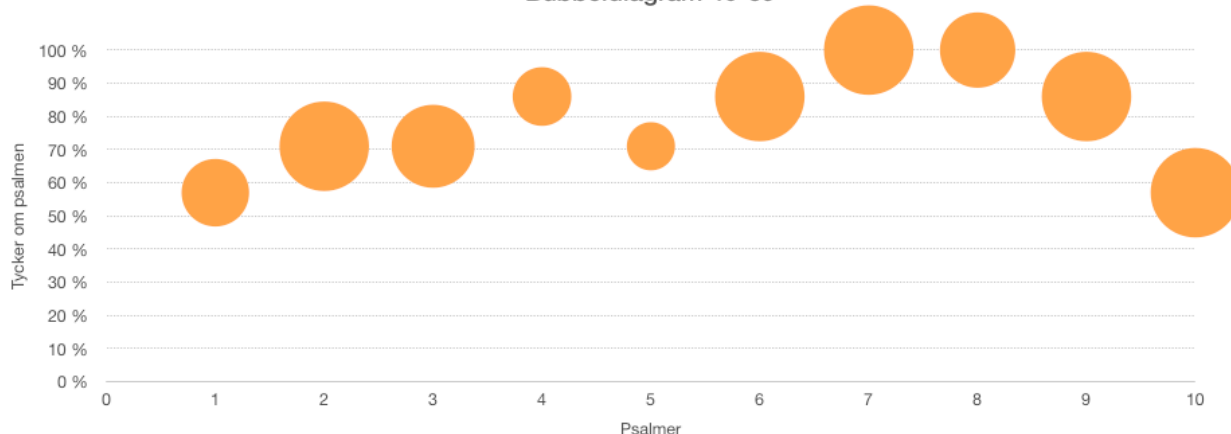
En psalm som upplevs lätt att sjunga har ett högt procenttal. Storleken på bubblan anger hur lätt den är att sjunga.

- 1 = Psalm 791   6 = Psalm 297
- 2 = Psalm 248   7 = Psalm 249
- 3 = Psalm 193   8 = Psalm 256
- 4 = Psalm 606   9 = Psalm 190
- 5 = Psalm 928   10 = Psalm 231

40-59 år

PSALM	TYCKER OM	LÄTT ATT SJUNGA
1	57 %	57 %
2	71 %	100 %
3	71 %	86 %
4	86 %	43 %
5	71 %	29 %
6	86 %	100 %
7	100 %	100 %
8	100 %	71 %
9	86 %	100 %
10	57 %	100 %

Bubbeldiagram 40-59

Åldersgrupp 60 – 83 år. Körsångare; 4 män 2 kvinnor, 1 annat

Denna, äldsta åldersgrupp känner sig väl förtrogna med *Tryggare kan ingen vara*, *Blott en dag*, och *Härlig är jorden*, men ingen hade hört *Det gungar så fint* eller *Sov du lilla*, och *Du vet väl om att du är värdefull* hamnade långt ner.

Del 1:

Psalm	Många gånger	Någon gång	Inte hört
248 Tryggare kan ingen vara	7	0	0
249 Blott en dag	7	0	0
297 Härlig är jorden	7	0	0
231 Oändlig nåd	6	0	1
190 Bred dina vida vingar	6	0	1
256 Var inte rädd	4	0	3
193 Gud som haver	1	3	3
791 Värdefull	1	3	3
606 Det gungar så fint	0	0	7
928 Sov du Lilla	0	0	7

Del 2:

Psalm	lätt att sjunga	tycker om	svår att sjunga	tycker inte om	ingen åsikt
248 Tryggare kan	7	7	0	0	0
249 Blott en dag	6	7	0	0	0
190 Bred dina vida	6	6	0	0	1
297 Härlig är jorden	6	6	0	0	1
231 Oändlig nåd	6	6	0	0	1
256 Var inte rädd	5	6	1	0	1
193 Gud som haver	5	3	1	0	3
791 Värdefull	3	4	2	1	2
606 Det gungar	3	2	2	2	3
928 Sov du lilla	0	0	3	2	5

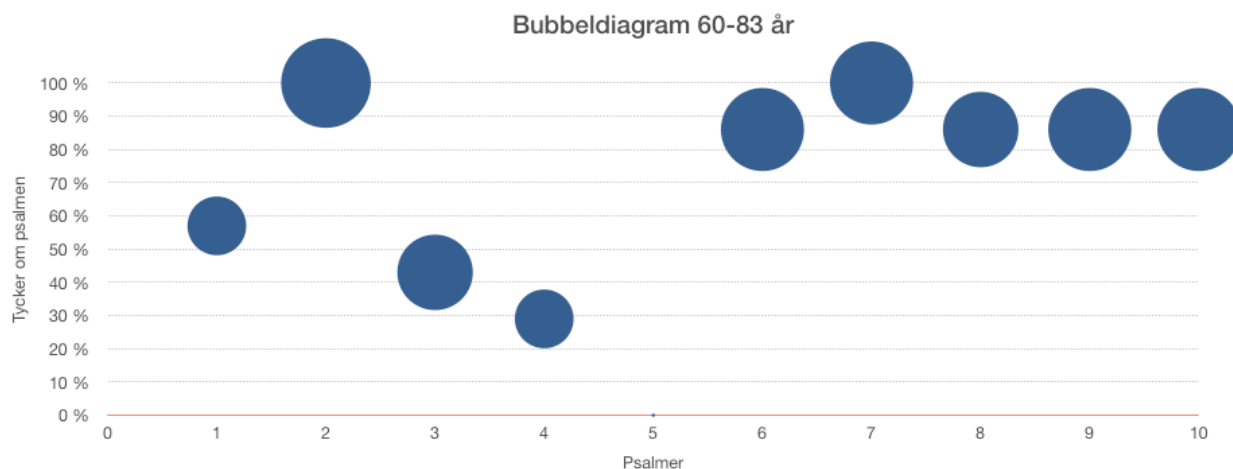
Bubbeldiagramet visar korrelationer mellan tre datapunkterna x-värde (psalm), y-värde (tycker om) och storlek (lätt att sjunga).

En psalm som upplevs lätt att sjunga har ett högt procenttal. Storleken på bubblan anger hur lätt den är att sjunga.

- 1 = Psalm 791   6 = Psalm 297
- 2 = Psalm 248   7 = Psalm 249
- 3 = Psalm 193   8 = Psalm 256
- 4 = Psalm 606   9 = Psalm 190
- 5 = Psalm 928   10 = Psalm 231

60-83 år

PSALM	TYCKER OM	LÄTT ATT SJUNGA
1	57 %	43 %
2	100 %	100 %
3	43 %	71 %
4	29 %	43 %
5	0 %	0 %
6	86 %	86 %
7	100 %	86 %
8	86 %	71 %
9	86 %	86 %
10	86 %	86 %

Resultat

Prästernas enkätsvar visar att de flesta föräldrar känner inte till så många psalmer, men tycker att det är viktigt vilka psalmer som kommer att sjungas vid barnets dop. Valet av psalmer sker vid dopsamtalet, då prästen och föräldrarna tittar i psalmboken tillsammans. Både föräldrar och präst önskar hitta minst en psalm som alla kan, och anger *Tryggare kan ingen vara* eller någon sommar eller julpsalm, beroende på årstid. Då man sjunger någon av dessa blir det bättre psalmsång än vid *Du vet väl om att du är värdefull*, som är den mest använda psalmen vid dop. Inför valet av psalmer som föräldrarna inte känner till, men prästen föreslår, anger en del präster att de nynnade melodin för föräldrarna. Samma präster anger i högre grad att det blir bra psalmsång vid själva dopet.

Det händer att föräldrarna kommer med egna förslag på psalmer som de har hittat på någon av nätets alla dopsajter, till exempel psalm 928 - *Sov du Lilla* och psalm 901 - *Lilla liv*, ur ”Psalmer i 2000-talet”. Här väljer man psalmen pga att texten och melodin känns relevant, men det blir sällan bra psalmsång då man väljer dessa.

Om man jämför prästernas enkätsvar, med enkätsvaren från barn, ungdomar, vuxna och äldre om vilka doppsalmer de känner till och tycker om, kan man se att de stämmer väl överens.

Prästerna anger att det blir bra psalmsång då man sjunger *Tryggare kan ingen vara*, vilket visar sig vara en psalm som nästan alla åldrar har angivit att de kan och tycker om. Den mest använda doppsalmen, *Du vet väl om att du är värdefull*, ger inte den bästa psalmsången, trots att den är den mest kända i alla åldersgrupper upp till 40 år. Anledning är troligen att de äldre, som har en god tradition av att sjunga med i kyrkans psalmer, inte kan just denna så väl. Psalm 193 *Gud som haver* är välkänd och omtyckt som text i de flesta åldrar, medan melodin är mer okänd, kanske på grund av att det ofta händer att man sjunger barnbönen på melodin *Blinka lilla stjärna*, just för att barnen skall kunna vara med.

Prästerna anger att det sällan blir bra psalmsång då man väljer någon av de nya doppsalmerna.

Psalm 928 – *Sov du lilla*, som var den enda nya psalmen i enkätundersökningen var enbart var känd och omtyckt i åldrarna 40 – 59 år. Psalmerna kom på åttiotalet, och just denna åldersgrupp hör till de som hade småbarn vid den tiden.

I planeringen inför en avlidens släktings begravning är det viktigt för de flesta anhöriga vilka psalmer som kommer att sjungas på begravningen. Under sorgesamtalet tittar prästen i psalmboken tillsammans med de anhöriga, och man väljer psalmer tillsammans, gärna psalmer som är välbekanta och lättsjungna. De anhöriga kommer ofta med egna förslag och vill ha samma psalmer som förekommit vid annan familjemedlems begravning, eller så har den avlidne lämnat psalmförslag i vita arkivet eller liknande. Det är inte ovanligt att psalmvalet redan har skett på begravningsbyrån. Den i särklass mest använda psalmen är psalm 297 - *Härlig är jorden*, och på andra plats hamnar psalm 249 - *Blott en dag*, och det blir bra psalmsång när man sjunger dessa. På tredje plats finns psalm 193 - *Bred dina vida vingar*, men den hamnar först på sjätte plats när det gäller bra psalmsång. Psalmvalen vid begravningar är traditionella. Endast en psalm ur *Psalmer i 2000-talet* förekommer; psalm 830 - *Stad i ljus*, men ingen har angivit att det blir bra psalmsång när man sjunger den.

Enkätsvaren från barn, ungdomar, vuxna och äldre visar att man känner till och tycker om *Blott en dag* från 14 år och uppåt. Den mest använda psalmen vid begravning, psalm 297 – *Härlig är jorden*, är tämligen okänd bland de yngre, men välkänd och omtyckt från arton år och uppåt. En bidragande orsak, som inte går att utläsa från enkätsvaren, kan vara att psalmen förekommit i den mycket populära norska TV-serien SKAM, som setts av många svenska ungdomar. Det är dock inte säkert att ungdomarna som svarat på enkäten har sett detta, eller att dom associerade sången till psalmsång då TV-avsnittet visades.

En av de mest använda begravningspsalmerna, psalm 190 – *Bred dina vida vingar*, är i stort sätt okänd för, och inte heller omtyckt av de under 40 år. Trots att det är en mycket använd psalm är det inte en som ”alla” kan. Den är mycket välkänd och omtyckt från 40 år och uppåt, men varken känd eller omtyckt i åldrarna under.

248 Tryggare kan ingen vara	kan nästan alla och tycker om
249 Blott en dag	kan nästan alla och tycker om
193 Gud som haver	ganska välkänd i alla åldrar, lagom omtyckt
791 Värdefull	mycket omtyckt i åldrarna 9- 30 år. ganska välkänd omtyckt i åldrarna över 40
231 Oändlig nåd	från 14 år och uppåt – man har hört den på engelska mest omtyckt i gruppen 18 – 39 år
256 Var inte rädd	från 14 år och uppåt, troligen viss felprocent
297 Härlig är jorden	mycket omtyckt från 18 år och uppåt
190 Bred dina vida vingar	välkänd och omtyckt 40 år och uppåt nästan okänd och inte omtyckt i åldrarna under 40
606 Det gungar så fint	ganska välkänd och mellan 18-60
928 Sov du lilla	mest välkänd och omtyckt i åldrarna 40 – 59 år helt okänd från 60 år

Framtida forskning

Resultatet från denna forskning, om olika åldersgruppers förhållande till dop- och begravningspsalmer, genererar nya ämnen för framtida forskning, kopplat till barn, ungdomar och psalmer.

- Vilka psalmer, oavsett tema, känner barn och ungdomar 9-13 år till och tycker om?
- Varför tycker de om just dessa psalmer?
- Finns det profana sånger, som inte är en psalm, som fyller psalmens funktion i ungdomars liv?
- Vad är det som gör att en psalm klassas som barnpsalm?
- Vilka barnpsalmer tycker även ungdomar, vuxna och äldre om att sjunga?
- Finns det barnpsalmer som med fördel skulle kunna användas i samband med dop- och/eller begravning?

Resultatdiskussion

Utifrån mina trettio år som kyrkomusiker upplever att människor sjunger med i psalmerna i allt lägre grad än förut, och har med denna undersökningen velat ta reda på om även prästerna upplever det så. Om mitt antagande stämmer, har jag velat ta reda på om anledningen är att de inte längre kan de psalmer används ofta vid dop, eller om det finns andra orsaker. Tycker dopföräldrar och anhöriga inte att det är viktigt vilka psalmer som sjungs, och låter prästerna välja psalmer, som ingen kan? Kan det vara så att yngre människor inte kan de dop- och begravningspsalmer som förekommer mest? Sjunger man inte med därför att man inte tycker om psalmerna?

Enkätundersökningarnas svar visar att min upplevelse att folk sjunger med i psalmerna i allt mindre grad än förut, till viss del delas av prästerna, men att olika psalmer ger olika bra psalmsång.

Kyrkorummets storlek är en faktor som påverkar sången, men den största skillnaden blir när de anhöriga har en kyrklig anknytning. Där blir psalmsången som allra bäst.

De barn 9-13 år som svarat på den andra enkäten, var alltihop körsångare. Trots det kände de inte till så många psalmer, så där finns det, som jag befarade, ett stort kunskaps-glapp. Den enda doppsalm de kände till väl var den som är den mest använda vid dop, psalm 791 *Du vet väl om att du är värdefull*. Den är välkänd och omtyckt av alla, utom den äldsta svarsgruppen.

Varför är då den psalmen så populär vid dop, och hur har denna relativt nya psalm lyckats etablera sig så starkt i ett annars mycket traditionellt musikaliskt landskap? De som konfirmerade sig 1986 är nu 33 år, den tid i livet då många bildar familj. I 1986 års psalmbok fanns den psalmen med för första gången, och den blev snabbt populär som konfirmationspsalm. När det nu är dags att döpa barnen, är den psalmen något man känner till och vill föra vidare till sina barn. Jag drar av det slutsatsen att konfirmationstiden är en viktig tid för psalminläring, och att kyrkomusiker bör vara aktiva i arbetet med den gruppen.

I förhållande mellan nya och traditionella psalmer finns det en skillnad mellan dop och begravning. I planering av begravning styr tradition och den avlidnes önsningar psalmvalet i hög grad, medan dopföräldrar är mer öppna för att välja nya psalmer, med modernare språk, även om man misstänker att ingen kan dessa sedan förut, och att det i och med det riskerar att inte bli bra psalmsång. Att man ändå väljer dessa psalmer relativt ofta, tolkar jag som att det finns en längtan hos dopföräldrarna efter att psalmerna inte bara skall sjungas av tradition, utan kännas relevanta, personliga och berörande.

Men hur skall glappet mellan de nya psalmer som sjungs vid dop och de psalmer människor i alla åldrar faktiskt kan, kunna överbryggas? Det verkar vara så att de psalmer som folk kan, och sjunger med i, är sådana som sjungs vid fler tillfällen än just vid De kyrkliga handlingarna, och de nya psalmer som skrivits just för dop och begravning kan omöjligen bli psalmer som alla kan, eftersom man aldrig hör dom någon annanstans än just vid dessa kyrkliga handlingar. Det är inte otroligt att tänka sig att psalmsången vid dop- och begravning skulle påverkas positivt om vi lärde barn, ungdomar, vuxna och äldre, som kommer till våra verksamheter och gudstjänster, de psalmer som används vid De kyrkliga handlingarna, även de nya.

För att alla som genomförde enkätundersökning skulle kunna sjunga alla psalmer tillsammans skulle de äldre behöva lära sig psalm 791 *Du vet väl om att du är värdefull* och de yngre skulle behöva lära sig psalm 190 *Bred dina vinda vingar* och *Härlig är jorden*. De allra yngsta skulle även behöva lära sig psalm 248 *Tryggare kan ingen vara* och psalm 249 *Blott en dag*, men dessa två är de psalmer som flest personer har svarat att de kan och tycker om. För att psalmsången vid dop skall bli bra, skulle alla åldrar behöva lära sig de nya doppsalmerna psalm 928 *Sov du lilla*, psalm 901 *Lilla liv* och psalm 606 *Det gungar så fint*, eftersom dessa ofta förekommer på dop trots att få kan sjunga med i dom.

Genom tidigare forskning, och min egen enkätundersökning drar jag slutsatsen att man kan och tycker om de psalmer som man sjunger som barn.

Så länge som skolan lär ut sommarpsalmerna och julpsalmerna, kommer dom att finnas kvar som en gemensam psalmskatt, och kyrkan gör därför klokt i att välkomna skolan varje gång den önskar komma dit för att ha sina avslutningar och samlingar inför sommar- och jullov. Stänger vi den dörren är jag rädd för att det på sikt att få allvarliga konsekvenser i vilka psalmer som är en psalm som alla fortfarande kan sjunga tillsammans.

Sång och musik utgör en stor del av Svenska kyrkans verksamhet bland unga, med 25 000 barn i barnkör och 4 000 i ungdomskör år 2018. Dessa barn medverkar regelbundet i gudstjänsten, och har alla chanser att på ett naturligt sätt få tillgång till psalmer. Här görs goda satsningar redan nu, men det finns mycket kvar att göra för oss som arbetar med dessa grupper, i att aktivt lära ut psalmer som de inte kommer att komma i kontakt med utan vår hjälp, men som de kommer att ha glädje av genom hela livet. Men antalet barn och ungdomar som sjunger i kör i kyrkan sjunker för varje år. För att kyrkans körverksamhet skall kunna fortsätta att vara en av de viktigaste kyrkliga växtplatserna för barn och ungdomar, måste kyrkans ledning prioritera kyrkomusiken i mycket högre grad än vad som sker nu. Kyrkomusikutbildningarna måste få utökade ekonomiska resurser, för att kunna ge sina studenter en större bredd och ökad kunskap i körsång för yngre åldrar, i många olika musikaliska genrer. Barn och ungdomar som sjunger i kyrkans körer, sjunger psalmer. Det är texter och melodier som sjungits av tidigare generationer, men också nyskrivna psalmer, följeslagare genom livets olika skeden, och om barnen och ungdomarna slutar sjunga psalmer, vem skall då om tjugo år sjunga med i de två psalmer som alltid skall ingå i De kyrkliga handlingarna dop och begravning?

Referenslista

Evertsson, A J (2002) *Gå vi till paradiset med sång: Psalmers funktion i begravningsgudstjänster* Lund: Arcus förlag

Evertsson, A J (2015) *Psalm, hymn och andlig visa 2015* Skellefteå: Artos och Norma förlag

Nisser, P-O (1987). *Vår nya psalmbok* Stockholm: Norstedt

Olofsson, R P. (1958). *Ny psalmbok?* Nytryck Saga Egmont förlag 2018

Kyrkohandbok för svenska kyrkan (2017) Stockholm: Verbum

Svenska kyrkans analysenhet, kyrkostatistik hämtad från

<https://www.svenskakyrkan.se/statistik>

Antal kör och körsångare i Svenska kyrkan 2001-2018.

Döpta- konfirmerade- vigda- begravda enligt Svenska kyrkans ordning 1970-2018.

Hämtad 2019-05-30

Dopstatistik 2018. Hämtad 2019-05-23

Kyrkotillhöriga statistik 2017 – 2018. Hämtad 2019-05-23

Medlemsutveckling 1972-2018. Hämtad 2019-05-31

Medlemmar i svenska kyrkan den 31.12.2018 i förhållande till folkmängd per församling, pastorat, stift och riket

Kyrkostyrelsen (2007) Riktlinjer för Svenska kyrkans konfirmandarbetet

Hämtade från nätet 2019-08-11

Skolverkets kursplan i musik och religion . Hämtad 2019-08-11

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr11-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet>

Bilaga 1

Förfrågan till präster om att delta i enkätundersökning.

Hej,

Jag skriver till dig med anledning av den C-uppsats som jag skall skriva denna vår, som en del i den konstnärliga kandidatutbildning i kyrkomusik som jag går på Stora Sköndal, ht 2018-vt2019. Uppsatsen kommer att handla om relationen mellan de psalmer som sjungs vid dop och begravning, och hur väl eller inte väl som människor kan dessa.

Som en del av uppsatsen vill jag undersöka två saker: vilka de vanligast förekommande psalmerna är vid dop och begravning, samt hur väl ungdomar och unga vuxna, 16 – 40 år, kan dessa.

Nu undrar jag om du skulle vara med i enkätundersökningens första del.

Om du svara ja mejlar jag frågorna till dig, och du svarar via mejl, inom två veckor.

Frågorna kommer att vara:

1: När du förrättar dopgudstjänst; vilka är de tre vanligast förekommande psalmerna?

2: När du förrättar begravningsgudstjänst; vilka är de fem vanligast förekommande psalmerna?

I uppsatsen kommer inte ditt namn att publiceras, men vilken församling du jobbar i.

Hoppas att du har tid och lust att hjälpa mig med detta, men att du svarar nej om du inte hinner eller vill.

/MVH Karin Runow

Förfrågan till kyrkomusiker om att genomföra enkätundersökningen.

Hej,

Jag skriver till dig med anledning av den C-uppsats som jag skriver som en del i den konstnärliga kandidatutbildning i kyrkomusik som jag går på Stora Sköndal, ht 2018-vt2019. Uppsatsen kommer att handla om relationen mellan de psalmer som sjungs vid dop och begravning, och hur väl eller inte väl som människor kan dessa. Som en del av uppsatsen vill jag undersöka två saker:

Del 1 riktad till präster: vilka de vanligast förekommande psalmerna vid dop och begravning är.

Del 2 riktad till kyrkomusiker: hur väl barn, ungdomar och unga vuxna, 10 – 50 år, kan dessa psalmer.

I enkätens första del har en eller flera präster från din församling deltagit, och min fråga till dig är om du skulle kunna tänka dig att vara med i enkätundersökningens andra del.

Om du svara ja mejlar jag en enkät till dig om en vecka, bestående av en lista med de tio dop- och begravningspsalmer som enkätgrupp 1 har angett vara de vanligaste. (Fem doppsalmer, fem begravningspsalmer).

Enkätundersökningen genomförs med den grupp/de grupper som du själv önskar, inom det angivna åldersspannet. Det kan vara barnkör, ungdomskör, kyrkokör eller annan valfri grupp, och enkätundersökningen måste genomföras innan 6 maj, då jag behöver få enkätsvaren.

Så här går det till:

1: Jag skickar enkäten till dig via mejl. Du kopierar upp en enkät per deltagare, eller ber mig skicka rätt antal per post.

2: Enkäten fylls i tillsammans med enkätgruppen på följande sätt:

Du spelar och sjunger den första versen på den första psalmen i enkätens psalmlista.

Koristerna/församlingsborna som deltar i enkätundersökningen kryssa i hur väl de känner till psalmen.

Jag har hört den många gånger

Jag har hört den någon gång

Jag har inte hört den förut

3: När alla tio psalmer är genomgångna på detta sätt vänder de svarande på papperet.

Där finns första versen på enkätens psalmer.

Denna gång får de som svara på enkäten sjunga psalmen tillsammans med dig, och sedan kryssa i svarsalternativ:

Den är lätt att sjunga med i

Den är ganska lätt att sjunga med i

Den är svår att sjunga med i

4: När alla tio psalmer är genomgångna på detta sätt samlar in enkätsvaren och skickar dom till mig via post, eller scannar och skickar via mejl.

Det vore mycket värdefullt för mig om du hinner och vill hjälpa mig med detta, men jag har full förståelse för om du tackar nej.

/MVH Karin Runow

Enkät till präster om vilka psalmer som används mest i samband med dop och begravning

DEL 1: Psalmer i samband med DOP

Psalmlistan är alla psalmer ur den 1986 år Svenska psalmbok med tillägg, listad under rubriken Dopet, samt ett urval ur rubrikerna efterföljd – helgelse, barn och familj, kväll, förtröstan och trygghet, samt ur Psalmer i 2000 talet under rubriken Dop, samt psalmer med doptema som inte finns listad under denna kategori.

Fråga 1: När du förrättar dop; hur ofta finns denna psalm ur ”1986 års Svensk psalmbok med tillägg” med i doggudstjänsten? Markera med ett kryss vilket påstående som passar bäst in.

Psalm:	ofta	ganska ofta	ibland	sällan	aldrig
68 Jag tror på Gud som med sitt ord	☐	☐	☐	☐	☐
69 Glad jag städse vill bekänna	☐	☐	☐	☐	☐
193 Gud som haver barnen kär	☐	☐	☐	☐	☐
248 Tryggare kan ingen vara	☐	☐	☐	☐	☐
378 Gud, hos dig är livets källa	☐	☐	☐	☐	☐
379 Du som var den minstes vän	☐	☐	☐	☐	☐
380 Fader, du som livet tänder	☐	☐	☐	☐	☐
381 Gud har en famn	☐	☐	☐	☐	☐
382 Vi tackar dig, vår Skapare	☐	☐	☐	☐	☐
383 Med vår glädje över livets under	☐	☐	☐	☐	☐
384 Ett liv ur dina händer	☐	☐	☐	☐	☐
385 I Jesu Kristi namn vi ber	☐	☐	☐	☐	☐
386 Upp ur vilda, djupa vatten	☐	☐	☐	☐	☐
723 När du ser en droppe glittra	☐	☐	☐	☐	☐
724 Gud Fader har skapat mig	☐	☐	☐	☐	☐
787 Nära marken	☐	☐	☐	☐	☐
791 Värdefull	☐	☐	☐	☐	☐
606 Det gungar så fint	☐	☐	☐	☐	☐

Annan psalm ur 1986 år Psalmbok som förekommer vid doggudstjänst:

_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐

Fråga 2: När du förrättar dop; hur ofta finns denna psalm ur ”Psalmer i 2000 talet ” med i doggudstjänsten? Markera med ett kryss vilket påstående som passar bäst in.

Psalm:	ofta	ganska ofta	ibland	sällan	aldrig
897 Det sker ett under i världen	☐	☐	☐	☐	☐
898 Vid dopets källa	☐	☐	☐	☐	☐
899 Innan	☐	☐	☐	☐	☐
900 Barnet döps i nådens hav	☐	☐	☐	☐	☐

901	Lilla liv	☐	☐	☐	☐	☐
823	Till glädjen	☐	☐	☐	☐	☐
928	Sov du Lilla	☐	☐	☐	☐	☐
929	När du går från dopets källa	☐	☐	☐	☐	☐

Annan psalm ur Psalmer i 2000 talet som förekommer vid dopgudstjänst:

Psalm:	ofta	ganska ofta	ibland
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐

Fråga 3: Hur går valet av psalmer i samband med dop till?

Markera med kryss det påstående/de påståenden som du tycker stämmer.

- Jag föreslår psalmer som dopfamiljen väljer bland
- Dopfamiljen kommer med egna förslag
- Under dopsamtalet tittar vi i psalmboken och väljer tillsammans
- Annat:

Fråga 4: Hur förhåller du dig till följande påståenden?

Markera med kryss det påstående/de påståenden som du tycker stämmer.

- Det är viktigt att välja psalmer som alla kan
- Det är inte viktigt att välja psalmer som alla kan
- För de flesta dopfamiljer är det viktigt vilka psalmer det blir
- För de flesta dopfamiljer är det inte så viktigt vilka psalmer det blir
- Dopfamiljer vet i de flesta fall vad dom vill ha för psalm
- Dopfamiljer vet i de flesta fall inte vad dom vill ha för psalm
- Annat:

Fråga 5: I dopgudstjänsten blir det ofta bra psalmsång när vi sjunger denna/dessa psalmer:

DEL 2: Psalmer i samband med BEGRAVNING

Psalmlistan är ett urval av psalmer ur den 1986 år Svenska psalmbok med tillägg under rubriken Begravning (Se Framtiden och hoppet), kväll, skuld – förlåtelse, förtröstan – trygghet, pilgrimsvandringen, Livets gåva och gräns, samt ur Psalmer i 2000 talet under rubriken begravninng.

Fråga 1: När du förrättar begravninng; hur ofta finns denna psalm ur ”1986 års Svensk psalmbok med tillägg” med i begravninngstjänsten?

Markera med ett kryss vilket påstående som passar bäst in.

Psalm:	ofta	ganska ofta	ibland	sällan	aldrig
190 Bred dina vida vingar	☐	☐	☐	☐	☐
231 Oändlig nåd	☐	☐	☐	☐	☐
235 Som en härlig gudomskälla	☐	☐	☐	☐	☐
248 Tryggare kan ingen vara	☐	☐	☐	☐	☐
249 Blott en dag	☐	☐	☐	☐	☐
251 Var jag går i skogar berg och dalar	☐	☐	☐	☐	☐
252 Hela vägen går han med mig	☐	☐	☐	☐	☐
254 Löftena kunna ej svika	☐	☐	☐	☐	☐
256 Var inte rädd	☐	☐	☐	☐	☐
285 Det finns djup i Herrens godhet	☐	☐	☐	☐	☐
297 Härlig är jorden	☐	☐	☐	☐	☐
303 Det finns en väg till himmelen	☐	☐	☐	☐	☐
304 Lär mig du skog att vissna glad	☐	☐	☐	☐	☐
305 Var är den vän	☐	☐	☐	☐	☐
307 Från våra kära, från våra vänner	☐	☐	☐	☐	☐
308 När jag lever har jag dig	☐	☐	☐	☐	☐
309 Nu vilar ett hjärta	☐	☐	☐	☐	☐
310 O Gud, du mig aldrig överger	☐	☐	☐	☐	☐

Annan psalm ur 1986 år Psalmbok som förekommer vid begravninngstjänst:

Psalm:	ofta	ganska ofta	ibland
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐

Fråga 2:

När du förrättar begravninng; hur ofta finns denna psalm ur ”Psalmer i 2000 talet ”med i begravninngstjänsten? Markera med ett kryss vilket påstående som passar bäst in.

Psalm:	ofta	ganska ofta	ibland	sällan	aldrig
817 Med hjärtats tillit	☐	☐	☐	☐	☐
830 Stad i ljus	☐	☐	☐	☐	☐
846 Väglöst är landet	☐	☐	☐	☐	☐
904 Nu har ett hjärta blivit löst	☐	☐	☐	☐	☐
905 Nu lämnar vi tillbaka	☐	☐	☐	☐	☐
906 Alltför omöjligt att fånga	☐	☐	☐	☐	☐

Annan psalm ur Psalmer i 2000-talet
som förekommer vid begravningsgudstjänst:

Psalm:	ofta	ganska ofta	ibland
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐
_____	☐	☐	☐

Fråga 3: Hur går valet av psalmer i samband med begravningsgudstjänst till?

Markera med kryss det påstående/de påståenden som du tycker stämmer.

- Jag föreslår psalmer som de anhöriga väljer bland
- De anhöriga kommer med egna förslag
- De anhöriga vill ha samma psalmer som förekommit vid annan familjemedlems begravning
- Den avlidne har skrivit egna psalmval i vita arkivet eller liknande
- Under sorgesamtalet tittar vi i psalmboken och väljer tillsammans
- Annat:

Fråga 4: Hur förhåller du dig till följande påståenden?

Markera med kryss det påstående/de påståenden som du tycker stämmer.

- Det är viktigt att välja psalmer som alla kan
- Det är inte viktigt att välja psalmer som alla kan
- För de flesta anhöriga är det viktigt vilka psalmer det blir
- För de flesta anhöriga är det inte så viktigt vilka psalmer det blir
- Anhöriga vet i de flesta fall vad dom vill ha för psalm
- Anhöriga vet i de flesta fall inte vad dom vill ha för psalm
- Annat:

Fråga 5: I begravningsgudstjänsten blir det ofta bra psalmsång när vi sjunger denna/dessa psalmer:

Stort tack för att du tog dig tid att svara på denna enkät! Dina svar är mycket värdefulla i arbetet med min C-uppsats. Tacksam om du kan mejla ditt svar senast 2019-04-02 till

karin.runow@svenskakyrkan.se

/Karin Runow, Sollentuna 2019-03-18

Enkät kyrkomusiker. Hur väl kan barn, ungdomar och unga vuxna de psalmer som är vanligast förekommande på dop och begravning.

De psalmer som förekommer i enkäten är resultatet av en enkätundersökning gjord mars – april 2019, där elva präster har deltagit.

De har fått svara på frågan hur ofta en viss psalm finns med när de förrättar dop respektive begravning. Svartalternativen har varit *ofta - ganska ofta - ibland - sällan - aldrig*.

I enkätens första del, om dopet, har de fått ta ställning till tjugosex psalmerna ur 1986 års psalmbok med tillägg listad under rubriken Dopet, samt ett urval ur rubrikerna efterföljd, helgelse, barn och familj, kväll, förtröstan och trygghet, samt psalmer ur Psalmer i 2000-talet under rubriken Dop, samt psalmer med doptema som inte finns listad under denna kategori.

I enkätundersökningens andra del, som handlar om begravningsgudstjänster, är de tjugofyra psalmer de har fått ta ställning till hämtade ur 1986 års psalmbok med tillägg under rubriken Begravning (se framtiden och hoppet), kväll, skuld-förlåtelse, förtröstan – trygghet, pilgrimsvandringen, livets gåva och gräns, samt ur Psalmer i 2000-talet under rubriken begravning. Förutom dessa psalmer har det även funnits möjlighet att skriva upp andra psalmer som används vid dop och begravning.

De psalmer som finns i psalmlistan är de som fått flest positiva omdömen med svartalternativen *ofta - ganska ofta - ibland*.

Tillvägagångssätt:

Du spelar och sjunger den första versen på den första psalmen i enkätens psalmlista.

Koristerna/församlingsborna som deltar i enkätundersökningen kryssar i hur väl de känner till psalmen.

Jag har hört den många gånger

Jag har hört den någon gång

Jag har inte hört den förut

Detta upprepas tills alla psalmer är genomgångna.

Psalmlista:

1: 791	Värdefull
2: 248	Tryggare kan ingen vara
3: 193	Gud som haver
4: 606	Det gungar så fint
5: 928	Sov du lilla
6: 297	Härlig är jorden
7: 249	Blott en dag
8: 256	Var inte rädd
9: 190	Bred dina vida vingar
10: 231	Oändlig nåd

När alla tio psalmer är genomgångna vänder de svarande på papperet.

Där finns första versen på enkätens psalmer. Denna gång får de som svarar på enkäten sjunga psalmen tillsammans med dig, och kryssa i svartalternativ för varje psalm, gällande melodi och text. Stort tack för att du vill genomföra denna enkätundersökning! Dina svar är mycket värdefulla i arbetet med min C-uppsats. Tacksam om du kan skicka enkäterna eller scanna och mejla senast 2019-05-16 till Karin Runow, Skolvägen 15, 19270 Sollentuna eller

karin.runow@svenskakyrkan.se

”Vi tar en psalm som alla kan!?” - *underlag för kandidatuppsats, del 1*

Förnamn: _____

Ålder: _____

Du kommer att få höra en psalm i taget.

Sätt ett kryss vid det svarsalternativ som du tycker stämmer bäst.

Psalm 1:

Jag har hört den många gånger

Jag har hört den någon gång

Jag har inte hört den förut

Psalm 2:

Jag har hört den många gånger

Jag har hört den någon gång

Jag har inte hört den förut

Psalm 3:

Jag har hört den många gånger

Jag har hört den någon gång

Jag har inte hört den förut

Psalm 4:

Jag har hört den många gånger

Jag har hört den någon gång

Jag har inte hört den förut

Psalm 5:

Jag har hört den många gånger

Jag har hört den någon gång

Jag har inte hört den förut

Psalm 6:

Jag har hört den många gånger

Jag har hört den någon gång

Jag har inte hört den förut

Psalm 7:

Jag har hört den många gånger

Jag har hört den någon gång

Jag har inte hört den förut

Psalm 8:

Jag har hört den många gånger

Jag har hört den någon gång

Jag har inte hört den förut

Psalm 9:

Jag har hört den många gånger

Jag har hört den någon gång

Jag har inte hört den förut

Psalm 10:

Jag har hört den många gånger

Jag har hört den någon gång

Jag har inte hört den förut

”Vi tar en psalm som alla kan!?” - *underlag för kandidatuppsats, del 2*

Förnamn: _____ Ålder: _____

Efter att ha sjungit första versen tillsammans:

Markerar din åsikt med ett kryss: **lätt att sjunga** eller **svår att sjunga**.Markera din åsikt med ett kryss: **tycker om den** eller **tycker inte om den** eller **ingen åsikt**.**Psalm 791**

Refräng: Du vet väl om att du är värdefull, att du är viktig här och nu.

Att du är älskad för din egen skull, för ingen annan är som du.

Vers: Det finns alltför många som vill tala om, att du bör vara si och så.

Gud Fader själv han accepterar dig ändå och det kan du lita på.

Lätt att sjunga	svår att sjunga	tycker om den	tycker inte om den	ingen åsikt
☐	☐	☐	☐	☐

Psalm 248 Tryggare kan ingen vara än Guds lilla barnaskara,
stjärnan ej på himlafästet, fågeln ej i kända nästet.

Lätt att sjunga	svår att sjunga	tycker om den	tycker inte om den	ingen åsikt
☐	☐	☐	☐	☐

Psalm 193 Gud som haver barnen kär, se till mig som liten är. Vart jag mig i världen vänder står min lycka i
Guds händer. Lyckan kommer, lyckan går, du förbliver, Fader vår.

Lätt att sjunga	svår att sjunga	tycker om den	tycker inte om den	ingen åsikt
☐	☐	☐	☐	☐

Psalm 606 Det gungar så fint när han bär dig, mitt barn. Han går på så mjuka sandaler. Hans mantel är vävd av
det lenaste garn. Hans arm är så stark, hans doft är så ren. Han känner var rot och var grop och var
sten, och han nynnär en sång, som han gjorde en gång till stjärnornas ljusa koraler.

Lätt att sjunga	svår att sjunga	tycker om den	tycker inte om den	ingen åsikt
☐	☐	☐	☐	☐

Psalm 928 Sov du lilla, sov nu gott. Du är döpt, ditt hår är vått. I Guds händer vi dig lagt, ditt och Guds namn
här blev sagt. Du är på den gröna gren liten knopp, Guds ögonsten.

Lätt att sjunga	svår att sjunga	tycker om den	tycker inte om den	ingen åsikt
☐	☐	☐	☐	☐

Psalm 297

Härlig är jorden, härlig är Guds himmel, skön är själarnas pilgrimsgång. Genom de fagra riken på jorden gå vi till paradiset med sång.

Lätt att sjunga	svår att sjunga	tycker om den	tycker inte om den	ingen åsikt
☐	☐	☐	☐	☐

Psalm 249

Blott en dag, ett ögonblick i sänder, vilken tröst, vad än som kommer på!
Allt ju vilar i min Faders händer, skulle jag, som barn, väl ängslas då?
Han som bär för mig en faders hjärta, han ju ger åt varje nyfödd dag
dess beskärda del av fröjd och smärta, möda, vila och behag.

Lätt att sjunga	svår att sjunga	tycker om den	tycker inte om den	ingen åsikt
☐	☐	☐	☐	☐

Psalm 256

Var inte rädd. Det finns ett hemligt tecken, ett namn som skyddar dig nu när du går.
Din ensamhet har stränder in mot ljuset. Var inte rädd. I sanden finns det spår.

Lätt att sjunga	svår att sjunga	tycker om den	tycker inte om den	ingen åsikt
☐	☐	☐	☐	☐

Psalm 190

Bred dina vida vingar, o Jesus, över mig, och låt mig stilla vila i ve och väl hos dig.
Bliv du min ro, min starkhet, min visdom och mitt råd, och låt mig alla dagar få leva av din nåd.

Lätt att sjunga	svår att sjunga	tycker om den	tycker inte om den	ingen åsikt
☐	☐	☐	☐	☐

Psalm 231

Oändlig nåd mig Herren gav och än i dag mig ger.
Jag kommit hem, jag vilse var, var blind, men nu jag ser.

Lätt att sjunga	svår att sjunga	tycker om den	tycker inte om den	ingen åsikt
☐	☐	☐	☐	☐

Tack för din hjälp!
/Karin Runow